

BYGGNADS AVTALSKRAV.

Gällande Entreprenadmaskinavtalet gentemot
Maskinentreprenörerna inför 2025 års avtalsrörelse

Tillsammans formar vi framtidens byggbransch

Trots att Sveriges ekonomi börjar återhämta sig är många av Byggnads medlemmar fortfarande oroliga för framtiden och jobben. Många har blivit uppsagda de senaste åren och känner oro över hur branschen kommer att se ut när byggandet tar fart igen. Är det de fuskande och kriminella företagen som kommer att ta marknadsandelar? Eller är det de seriösa företagen som bygger med egen personal och som sätter arbetstagarnas inflytande högt på agendan som går vinnande ur detta?

Som parter har vi nu en unik chans att städa bort arbetslivskriminaliteten, skapa en hållbar byggbransch för våra medlemmar och stärka de seriösa företagen. De kontroller som har genomförts av Svensk Bygghälsa visar på ett utbrett fusk i mångmiljonklassen. Där låga priser möjliggörs på bekostnad av de anställdas villkor och arbetsmiljö. Men ansvaret är gemensamt.

En huvuduppgift för oss som parter är att se till att byggbranschen är attraktiv och att fler vill utbilda sig inom våra yrken. Då måste branschen göra betydligt mer än i dag. Vi är beredda att ta vårt ansvar och förutsätter att företagen är beredda att göra detsamma.

Byggnads medlemmar vill se förändring

Avtalsrörelsen handlar om att skapa ordning och reda i branschen. Att säkerställa att ingen skadas eller dör på arbetet och att våra medlemmar har en trygg tillvaro genom hela arbetslivet, från skola till ålderdom. Den handlar också om att säkra jobben för våra medlemmar. Att vi tillsammans ser till att de företag som värnar egen personal och vågar satsa på utveckling som står starka och konkurrenskraftiga för framtiden.

Högre löner

Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän fortsätter att öka och är nu lika högt som på 1930-talet. Ojämligheten splittrar samhället och skapar otrygghet och ohälsa. Byggnads ställer sig bakom LO-samordningen i sin helhet. Våra medlemmar har drabbats hårt av det ekonomiska läget och inflationen. Genom vårt yrkande om löneökning med 4,2 procent och en låglönesatsning tar vi ett gemensamt ansvar för Sveriges ekonomi.

Stoppa kriminalitet, fusk och utnyttjande

I förra avtalsrörelsen satte Byggnads granskning av fuskande företag högst på agendan. Detta ger resultat, men det går för långsamt. Granskningarna tar tid, ofta beroende på att företagen, trots regelverket, gör vad de kan för att hålla sig undan. Här måste vi parter genom samsyn visa att regelverket ska följas och att konsekvenserna vid fördröjning och dåliga undanflykter blir omedelbara.

Ett hållbart arbetsliv

Byggbranschen ska vara en attraktiv bransch för både kvinnor och män. Alla ska känna sig trygga med att det går att förena arbete med ett aktivt familjeliv. Det ska vara en bransch där högutbildad arbetskraft uppmuntras ta initiativ och känner arbetsglädje. Det ska vara en bransch som värnar arbetstagarens hälsa och välmående. En bransch där företagen kan konkurrera om arbetskraften genom goda arbetsvillkor och högt inflytande över arbetssituationen. Då kan vi både locka till oss och behålla den kompetens som ska fortsätta bygga Sverige.

Vägval för byggbranschens framtid

Vi vill de seriösa företagen premieras. De som visar vilja att utvecklas och vågar konkurrera med kvalitet, snarare än med dumpade villkor. Det är sådana företag som Byggnads medlemmar vill arbeta i. Årets avtalsrörelse handlar om att ge företagen förutsättningar att kunna konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor.

Ekonomiska yrkanden

LÖNEÖKNING

Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän fortsätter att öka och är nu lika högt som på 1930-talet. Vi kan inte acceptera att klassamhället breder ut sig. Detta är en viktig fråga för oss att komma till rätta med i denna avtalsrörelse.

Vårt lönekrav är långsiktigt hållbart och tar hänsyn till både inflationsmålet och kravet på internationell konkurrenskraft.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att en överenskommelse träffas om löneökningar med 4,2 % dock med ett lägsta utrymme om 1 222 kr per månad räknat per individ inom avtalsområdet,

att utgående löner och samtliga nivåer i avtalet höjs med minst 4,2 %,

att avtalets grundlön minst höjs med samma krontal som utgående lön,

att lönehöjningen sker från första dagen och inte från och med den löneperiod som börjar närmast efter lönehöjningsdagen.

PENSION

Enligt prognoser kommer dagens pensionsavsättning inte att räcka för att arbetstagarna ska kunna leva ett drägligt liv även efter pensionering. Vi har därför påbörjat utbyggnaden av ett system där arbetsgivarna, utöver den vanliga pensionsavsättningen, även ska göra en extra pensionsavsättning. Den procentsats som avsättningen i dag har är dock inte tillräcklig för att uppnå målet med att anställda ska få en dräglig pension. Avsättningen måste öka varje år.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att avsättningen till den extra pensionsavsättningen ska öka.

RESTIDSERSÄTTNING

Långa dagliga resor till och från arbetsplatsen är och har alltid varit en naturlig del av branschen. Våra medlemmar har ytterst sällan en möjlighet att bosätta sig nära sin arbetsplats eftersom en arbetsplats i vår bransch till sin natur endast är tillfällig. Avtalet innehåller därför regler som ger arbetstagarna rätt till resekostnadsersättning som stöd för de kostnader ett bilinnehav och bränslekostnader medför. För arbete på annan ort med övernattnings finns dessutom avtalade ersättningsregler om traktamenten och förrättningstillägg för att kompensera för fördyrade omkostnader, logi och mat m.m.

Byggnads ser nu att dagpendling till arbete på annan ort blir vanligare och att resorna blir längre. Våra medlemmar tillbringar allt större del av sin fritid för att ta sig fram och tillbaka till arbetsplatsen. Det är orimligt att våra medlemmar ska lägga så stor del av sin obetalda fritid för att ta sig till och från arbetet när de själva inte har en faktisk möjlighet att anpassa avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att det införs bestämmelser om restidsersättning i Entreprenadmaskinavtalet.

TRAKTAMENTE FÖR MELLANLIGGANDE HELG

Näringslivet och Sverige är beroende av en arbetsvillig, flexibel och mobil yrkesarbetarkår. Bygg- och anläggningsarbete är aktuellt över hela landet och inte bara i storstadsregionerna. Det finns därför ett behov av att förbättra och branschanpassa regelverket och villkoren för en mobil och resande yrkesarbetarekår. Resandet för arbetspendlande medlemmar tar tid och fritid i anspråk och vår bransch behöver visa vägen för hur denna utveckling kan ske utifrån den enskilda arbetstagarens behov.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att samråds- och traktamentsbestämmelsen ska kompletteras med en möjlighet att träffa överenskommelse om resevillkor.

SEMESTER

Av lagstiftning och praxis från EU framgår att arbetstagare måste tillförsäkras en rätt till betald huvudsemester. I ljuset av detta behöver vi se över avtalets semesterregler och kontrollera dessa gentemot tvingande lag.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att avtalets semesterregler ses över för att säkerställa att de är förenliga med gällande rätt.

UPPSÄGNINGSTID VID FULLGÖRANDE AV TOTALFÖRSVARSPLIKT

Sverige rustar upp och allmän värnplikt är återinförd. Att försvara Sverige och värna vår gemensamma säkerhet, frihet och självständighet är ett ansvar för hela samhället. Vi behöver därför se över vårt avtal för att säkerställa att de arbetstagare som genomför totalförsvarspflicht får det anställningsskydd som de så väl förtjänar.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att om en arbetstagare som genomför totalförsvarspflicht sägs upp på grund av arbetsbrist börjar uppsägningstiden att löpa först efter det att arbetstagaren återupptar arbetet eller skulle ha återupptagit sitt arbete.

MÅLTIDSERSÄTTNING

Kran- och maskinförare behöver vid vissa tillfällen stanna kvar och arbeta övertid. Vid dessa tillfällen finns ingen möjlighet för föraren att lämna arbetsplatsen för att införskaffa en måltid. Att arbeta långa dagar är påfrestande och en säkerhetsrisk då perception, koordination och koncentrationsförmågan sätts ner, inte minst om man arbetar utan att fylla på med energi.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att arbetsgivaren ska ombesörja mat till de arbetstagare som arbetar övertid

att i de fall arbetsgivaren inte tillhandahåller mat ska arbetsgivaren ersätta arbetstagaren med ett schablonbelopp.

Jämställdhet

EXTRA ERSÄTTNING VID TILLFÄLLIG FÖRÄLDRAPENNING

Byggbranschen behöver utvecklas för att vara en attraktiv bransch för alla. För att locka fler unga till branschen behöver vi visa att det är möjligt att förena arbete med ett aktivt föräldraskap.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att det ska införas en skyldighet för arbetsgivaren att betala en extra ersättning till arbetstagaren när arbetstagaren är ledig med tillfällig föräldrapenning.

ARBETSTIDSFÖRKORTNING

Att anställda blir föräldrar är en naturlig del av vardagen på arbetsplatsen. Byggbranschen består i dag av flest män. De hinder som finns i kollektivavtalet mot att de anställda tar en aktiv roll i föräldraskapet måste utmönstras.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att tid då arbetstagaren är ledig med tillfällig föräldrapenning inte ska medföra minskning av arbetstidsförkortningen.

PERMISSION

Prostatacancer är Sveriges vanligaste cancerform och nästan en av tio kvinnor drabbas av bröstcancer. För dessa två cancerformer erbjuds screeningtester av sjukvården. Regelbunden testning lyfts fram som det bästa sättet att upptäcka dessa cancerformer i ett tidigt skede. Cirka 65 procent av alla bröstcancerfall upptäcks vid mammografiscreening. Trots detta så är det många som erbjuds dessa tester som låter bli att gå. Vi behöver uppmuntra alla arbetstagare att ta dessa tester och minska de hinder som finns för att genomgå regelbunden screening.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att permission ska beviljas vid mammografiscreening och screening för prostatacancer.

Arbetsmiljö

LASTKOPPLARE – SIGNALGIVARE

I vår bransch råder problem med kommunikation mellan förare och arbetslagen. Våra medlemmar som arbetar som kran- och maskinförare upplever en stor okunskap hos de som kopplar och säkrar last inför lyft. Många av de kurser som erbjuds är konstaterat undermåliga och ger inte bygg-, anlägg- och installationsarbetare förutsättningar att koppla last och dirigera kran.

Lastkopplare och signalgivare är en roll som finns internationellt, Byggnads anser att det är hög tid att vi inför denna roll även på våra arbetsplatser.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att det ska införas en ny befattning i avtalet som heter Lastkopplare-Signalgivare

att de yrkesarbetare som i sitt arbete ska utföra koppling av last och signalgivning till kranförare ska ha genomgått för uppdraget erforderlig utbildning.

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

Arbetet i byggbranschen är slitsamt och riskfyllt. Resultatet från de undersökningar som genomförs under den årliga arbetsmiljöveckan visar att alldeles för många arbetar med vibrerande verktyg i strid med regelverken, att byggnadsarbetare riskerar att skadas för livet eller dö på grund av exponering av livsfarligt damm, att så gott som samtliga arbetstagare drabbats av ergonomiska besvär av sitt arbete, och att en tredjedel sällan eller aldrig har en hälsosam arbetsbelastning. Vi ser också att många i vår bransch lider av psykisk ohälsa. Detta måste vi ta på största allvar. Vi behöver säkerställa att både begynnande skador och psykisk ohälsa upptäcks i tidigt skede. Det bästa sättet att upptäcka dessa är genom regelbundna omfattande undersökningar via företagshälsovården. Många seriösa arbetsgivare arbetar grundligt med att anpassa företagshälsovården efter det faktiska behovet. Vi ser dock alldeles för många exempel på arbetsgivare som tecknar företagshälsovårdsavtal vars innehåll är så begränsat att arbetstagarna i praktiken inte har rätt till företagshälsovård alls. De undersökningar som behöver genomföras inom ramen för företagshälsovården ska tas fram tillsammans med skyddsombuden och anpassas till de specifika risker som finns i företagets verksamhet.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att avtalet kompletteras med en regel som tydliggör vad som ska ingå i en hälsoundersökning och att hälsoundersökningen ska innehålla de undersökningar som behövs utifrån företagets verksamhet.

Stopp för fusk, kriminalitet och utnyttjande

ANLITANDE AV UNDERENTREPRENÖR

Byggnads kan konstatera att företagen använder kollektivavtalets regler om anlitan­de av underentreprenörer på ett sätt som riskerar att bidra till osund konkurrens och leda till ett underminerande av vårt kollektivavtal. Denna utveckling måste få ett stopp. Vi som parter behöver nå samsyn kring frågan om anlitan­de av en enmansföretagare utan egen maskin och utrustning och tydliggöra detta i kollektivavtalet.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att arbetsgivaren ska ha en skyldighet att primärförhandla ett anlitan­de av ett enmansföretag.

DYGNSVILA

Ibland händer det att en arbetstagare måste arbeta på ett sätt som innebär att dygnsvilan blir drabbad. I dessa lägen är det inte rimligt att arbetstagaren ska behöva avstå lön för att arbetsgivaren ska uppfylla ett lagkrav om dygnsvila.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att arbetstagaren ska erhålla minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje period om 24 timmar

att då nattarbetet inskränker tvingande dygnsvila på nästföljande arbetspass ska sådan vila ersättas med utgående lön.

HELGLÖN

Entreprenadmaskinavtalet innehåller regler som ger arbetstagarna rätt till ledigt med betalning på ett visst antal uppräknade helgdagar. För det fall arbetstagaren utför arbete del av en sådan dag så har arbetstagaren rätt till både lön och helglön. Detta gäller dock bara om arbete utförs med högst två timmar. I de fall arbetstagaren arbetar hela denna dag så går arbetstagaren miste om rätten till ledigt med betalning. Detta är naturligtvis orimligt.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att helglön ska betalas även när arbete utförs mer än två timmar på helglöneberättigad dag.

FÖRDJUPAD KONTROLL

Regelverket om fördjupad kontroll har varit i kraft i snart två år. Under dessa två år har ett antal hanteringsproblem och oklarheter i regelverket upptäckts. Dessa behöver rättas till för att kontrollen ska effektiviseras.

Den administrativa hanteringen av tillsynsavgiften har visat sig vara enormt stor och tidskrävande. Det är inte rimligt att så mycket tid och resurser ska läggas på den frågan, tid och resurser som i stället hade kunnat läggas på att städa bort fler kriminella och fuskande företag från vår bransch.

Ett företag som struntar i en begäran om fördjupad kontroll har oftast något att dölja. När detta sker ska regelverket om granskningsförfarande på arbetsplatsen organiserat av huvudentreprenören, HEA-granskning, användas som nästa steg. För att säkerställa att inte en sådan granskning är mindre omfattande behöver de två regelverken synkroniseras så att det är samma dokumentation som ska lämnas över oavsett vilket av regelverken som används.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att regelverket justeras när det gäller omfattning, tidsintervaller och dokumentationskrav

att tillsynsavgiften tas in via det särskilda tillägget

att dokumentationskraven vid en HEA-granskning ska vara samma som vid en begäran om fördjupad kontroll.

HUVUDENTREPRENÖRSANSVARET

I Arbetsdomstolens dom AD 2023 nr 68 blev förhandlingsskyldigheten vid anlitan­de av underentreprenörer klarlagd. En sådan förhandlingsskyldighet behöver dock kompletteras med en möjlighet att kontrollera så att inga brott mot förhandlingsskyldigheten har begåtts.

Arbetet med att välja ut vilka företag som ska granskas genom en fördjupad kontroll startar ofta med en begäran om att få veta vilka företag som är eller har varit verksamma på en arbetsplats, dvs en begäran om att få ut en underentreprenörsförteckning, HEA-lista. För att göra urvalet av vilket eller vilka företag som ska kontrolleras så behöver vi uppgift om hur många arbetstagare som har varit inloggade på arbetsplatsen från ett visst företag.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att samtliga företag som är eller har varit inloggade på arbetsplatsen ska namnges på HEA-listan

att HEA-listan även ska innehålla uppgift om hur många individer som har varit inloggade från varje företag.

MBL 26 §

Det rekommendationsavtal som ska träffas mellan LO respektive PTK och Svenskt Näringsliv om villkoren för att frigöra sig från kollektivavtalsbundenhet i samband med utträde ur en arbetsgivarorganisation behöver omgående implementeras i Entreprenadmaskinavtalet.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att Maskinentreprenörerna via Svenskt Näringsliv medverkar till konstruktiva förhandlingar i frågan samt att det resultat som förhandlingarna leder till omedelbart ska implementeras i vårt kollektivavtal.

Digitalisering

Den digitala utvecklingen sätter både arbetsmetoder och integriteten i fokus. Vi behöver arbeta tillsammans i dessa frågor som i allra högsta grad påverkar våra medlemmar.

Av denna anledning yrkar Byggnads

att den arbetsgrupp som beslutades om genom Avtal 2020 påbörjar sitt arbete.

Utöver ovan anförda yrkanden gäller LO-samordningens avtalsyrkanden.

Utöver dessa framförda yrkanden förbehålles rätten att under förhandlingarnas gång framföra ytterligare yrkanden.

Avtalsperiodens längd ska vara ett år.

Stockholm den 13 februari 2025

Mottages

Emil Persson

Avtalssekreterare
Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Claes Arenander

Förhandlingschef/Vice VD
Maskinentreprenörerna